Ställ flaggan så jag ser den

Ställ flaggan, så jag ser den,
när jag skall dö en gång —
guldkorset i det himmelsblå,
de färger, som jag älskat så —
den flaggan, ännu ger den
i dödens sista tunga stund
ett brus från haf, ett sus ur lund —
ett eko af min sång.

Ställ flaggan, så jag når den,
att jag dess siden smeka kan —
guldkorset i det himmelsblå,
de färger, som jag älskat så —
de bilda liksom bården
kring allt hvad högst jag dyrkat har
med svärmeri i gossedar
och allvarsdjup som man.

Lägg flaggan, att jag får den
till följe på min sista färd —
de färger, som jag älskat så,
guldkorset i det himmelsblå —
att när i kyrkogården
jag sörjd af ingen sänks en dag
jag hvilar efter ändadt slag
på blågul hufvudgärd.

Daniel Fallström.

DET KAN MAN NOG BEGRIPA MED NÄSAN.

Det mänskliga lifvet, sådant det afspeglar sig i tidningarnes spalter — den vanliga tids- och lifsspegeln, liksom alla andra slipad på olika sätt och stundom alldeles oslipad — är alltid något annorlunda i rötmånaden än vid andra tider på året. Hvad det beror på behöfva vi ju inte precis sysselsätta oss med utan nöja oss med att veta att det verkligen är så. Tanke- och urskillningsförmågan brukar vid den tiden vara litet slöare än vanligt och det torde förklara att sjöormen och andra sagolika ting vid den tiden dyka upp. På det hela taget torde en viss barnslighet då återkomma hos oss och det är detta som de slugare i mänskligheten — framför allt pressens män som ju utgöra qvintessencen af det mänskliga vetandet, eller åtminstone slugheten — begagna sig af den mindre motståndskraften i den mänskliga intelligensen och pudra på oss sådant som vid andra tider och under andra förhållanden rakt inte skulle gå i oss. Det kan också hända att vederbörande själfva vid denna tid ej äro så vakna och intelligenta som vid andra tillfällen och därför med glädje omfatta detta, då de kunna liksom skolka litet i sitt maktpåliggande värf. Eller åtminstone vara litet mindre samvetsgranna med den själaspis de servera oss.

På senare åren ha också professorerna vid Chicago universitet begagnat det tillfället att framkomma med sådant, som i den kalla beräkningens och det lugna tänkandets dagar ej skulle uppmärksammas så mycket — och som de då knappast skulle kunna få rum för i spalterna på grund af de många societetstillställningar och andra kulturströmningar, som då genomlöpa dem.

Dessa professorer förete också en behaglig omväxling från de gamla historierna om den evinnerliga sjöormen, kalfven med två hufvuden och andra montsorsiteter, som man blifvit så van vid att ingen fäster sig alls vid dem.

Gång efter annan ha de hvar för sig framkommit med sådant som är ämnadt att vara häpnadsväckande och som också vid allra första påseendet tycks vara det, men vid närmare begrundande befinnes vara nog så förståndigt och inte alls så tokigt som det låter. Men att framkomma med något förståndigt är det tokigaste en förståndig karl kan göra. Är han riktigt klok så lagar han att det åtminstone förefaller tokigt.

Professorerna vid Chicago universitet äro nog inte så tokiga som de söka inbilla oss. De äro i alla fall kloka nog att kunna hitta på det som förefaller tokigt — alltså höjden af intelligens.

En af de senaste teorierna från det hållet är att musik luktar. Professorn som analyserat detta förhållande nämner exempel på olika slags musik, företrädesvis operamusik, som luktar olika och bevisar därigenom att den musikaliska uppfattningen, åtminstone i fråga om operorna, egentligen sker genom näsan, och ej genom öronen. Och det kan förklara hur man verkligen kan få en smula njutning af att gå på operan, ehuru man ej kunnat höra mycket på grund af societetsdamerna i logerna, hvilka antingen genom sitt prat eller sina kostymer öfverrösta artisterna på scenen.

Upptäckten att musiken luktar är emellertid ej så alldeles ny om den också först nu blifvit framställd på ett vetenskapligt sätt. Litet hvar torde vi ha gjort den erfarenheten att sång och musik i större eller mindre grad inverkar på luktorganen lika väl som på hörselorganen.

Hur ofta har man icke, när man hört den stundom som svenska nationalsången betecknade "Helan går" ("Hell and gore", som den blifvit öfversatt på engelska) sjungas tyckt sig förmärka en tydlig spritlukt. Såsom icke varande psykolog i likhet med den professor vid Chicago universitet som utvecklat läran om musikens inverkan på luktorganen kan jag inte säga, om melodien framkallat denna luktförnimmelse eller luktförnimmelsen inspirerat till sången, men säkert är att den förefunnits.

Den ifrågavarande professorn säger som ett exempel att "Lois" luktar parfym och "Samson" lök. Hur de modärna trastaktsmelodierna lukta har inte blifvit bestämdt analyseradt. Men något ruttet måtte det vara. Mest påminnande om armhålssvett och dylikt.

Teorien om luktförnimmelsernas sammanhang med tonerna är mycket enklare och lättare för menige man att förstå än den tidigare framställda om sammanhanget mellan toner och färger — som en rysk kompositör af de mera modärna till och med utvecklade symfonierna. (Om jag inte misstar mig allt för mycket stupade han dock på östra fronten förlidet år, så man kan knappast vänta mer af det slaget.)

För att kunna riktigt uppfatta färgerna i toner måste man vara estetiskt utbildad — och det är nästan det värsta som kan hända en människa och slutar vanligtvis olyckligt — men för att begripa musik med näsan, det vill säga lukta sig till skönheter eller deras motsatser i densamma, kan man vara tämligen normal.

Redan det att man rynkar på näsan åt sång och musik af sämre beskaffenhet visar ju att luktsinnet har något med uppfattningen att göra. Det är däremot mera sällan att man kliar sig i öronen — utom då det är en alltför skrikig sopran eller för skrälig tenor, i hvilket fall man ej utan mycket starka nerver kan stå emot vibrationerna. Det kan finnas tillfällen, då man rent af får örsprång af konstnjutningen. Men i vanliga fall är det näsan som är känsligast för musiken. Hörselförnimmelserna, de finare äro liksom smakförnimmelserna af samma slag egentligen luktförnimmelser. Det var riktigt snällt af professorn vid Chicago universitet att reda ut det för oss, ty ingen annan skulle näppeligen ha vågat redogöra för en erfarenhet som vi lite' hvar haft. Man har dock en viss respekt för det psykopatiska laboratoriet.

Luktförnimmelsen är naturligtvis inte lika stark hos alla människor och därför är den musikaliska uppfattningen det inte häller. Man kan inte begära att den som stoppar näsan full af snus eller den som har snufva skall kunna njuta af odören i en musikalisk komposition. Inte häller har han så ondt af det som andra i fråga om de vanligast förekommande prestationerna.

Konstnärerna själfva ha nog åtminstone af tonernas inverkan på luktnerverna och det torde vara därför som många utsjungna sångerskor, hvilkas toner äro litet skämda, parfyrmera sig så starkt för att därigenom förvilla vårt omdöme. Af samma anledning är det visst som tenorer bruka använda starkt parfyrmerad näsduk instucken i skjortbröstet och därmed tidt och ofta torka svetten från sitt änne. Därmed kan man lura vanligt folk. Men kritici ha förstås finare väderkorn — eller också låta de sig ledas af något annat än lukten. Måhända också af annat än hörseln.

Dock ha äfven de blifvit beskylld för att lägga sin näsa i hvad som förklaras ej angå dem. Så äfven de torde instinktivt ha följt den vetenskapliga lagen om tonernas doft.

Så långt har man ännu ej kommit i tolkningen af denna lag att man kunnat bestämma precis hur hvarje särskild ton doftar. Det är endast musikstycket i sin helhet hvilket gifvit en mer eller mindre svag antydan om någon lukt som förefinnes i verkligheten — och inte alltid bland blommorna eller ens grönsakerna. Det finns nämligen tonstycken som lukta annat än parfym och värre än lök, som "Thais" och "Samson".

Men äfven i det outvecklade stadium som vetenskapen om musikens inverkan på näsan befinner sig är den lättfattlig för förståndet i allmänhet, beroende på dess motsvarighet i den personliga erfarenheten, och kan ej uppfattas som alldeles ett hugskott, som så mycket annat som kommer från fakulteten vid Chicago universitet i rötmånaden, eller tiden närmast därintill.

Man kan också, när teorien blifvit litet mera utvecklad och systematiserad, vänta sig praktiska tillämpningar i form af luktsymfonier, där tonerna underordnas odörerna eller kanske rent af utelämnas för dessa. Chicago skulle också vara rätta fältet för detta slags framtidsmusik och därmed häfda sitt växande rykte som ett musikcentrum här i landet. På intet annat ställe i världen torde nämligen finnas en så utsökt samling af olika slags lukt som vid dess boskapsgårdar och storslakterier — de världsberömda "Union Stock Yards" och en framtida Strauss torde där kunna finna motiv till en realistisk luktopera som skulle vida öfverträffa "Salome" som tonskapelse. "Jo, du har i Amerika snusat", som sal. Higgins brukade säga.

Den mesta musik man får till lifs nu för tiden är af cabaretslaget och luktar mysk, vare sig den är instrumental eller vokal. Icke så sällan öfvergår den odören i tydlig skunk. Och stundom är den blandad med den obestämda doften af ruttnande affall i gränderna. Men det kan hända att det kommer sig af att bakdörren till cabareten står på gläntⁱ.

Den svenska sången i Amerika är dock alltid för oss som en söt lukt och vid tonerna af "Du gamla, du fria" följer alltid en tydlig förnimmelse af en hälsosam uppfriskande grandoft, som genomtränger vårt vanliga hvardagslifs kakafoni af oljud och dunster.

Med anslutning till Chicago-professorns teori vågar jag påstå att det är den svenska sången som parfyrmerar lifvet bland oss i Amerika.

Och det kan sannerligen behöfvas.

Cornelius Corncob.

Skolfrågan och "den heliga fördragsrätten"

(Speciellt för Svenska Canada-Tidningen.)

AF RUDOLF EINHARDT.

Ett förståndigande och en fortsättning.

När den Canadensiska federationenatt understödja. Sannerligen, om vi eller "Dominion of Canada" bildades för ungefär femtio år sedan, stod Canadas folk inför följande val: Å ena sidan ett Canada, som omfattade hela brittiska Nord-Amerika, och å den andra sidan helt enkelt intet Canada alls. För att ernå det första önskemålet måste landet göras tvåspråkigt, ty annars hade icke det fransktalande Quebec ingått i föreningen, och utan Quebec är Canada otänkbart, enär Quebec behärskar både St. Lawrencemynningen och Hudsons Bay inloppet. Det är ovisst, om de västra provinserna i längden finna det med sin fördel förenligt att kvarstå i unionen. Säkert är, att beröfvade St. Lawrencemynningen och Hudsons Bay utloppet, skilsmässans dag vore nära förhanden. Östra Canada kunde då för den kolossala marknad för dess industriprodukter, som västern erbjuder, i gengäld endast förlåna oss den något tvetydiga välsignelsen af dess anstuckna yrkespolitici och demagoger, des fakirer och kvacksalvare.

Om icke franskan tillerkänts lika rättigheter med engelskan, hade Quebec aldrig inträdt i förbundet, och vi hade då helt enkelt intet Canada haft. Häraf följer naturligtvis, att så snart den engelska halfvan af Canada bryter sitt ord beträffande franska språkets rätt, den franska halfvan också har rätt att bryta sitt och utträda ur federationen. Därmed upphör Canada att existera, för så vidt det icke förmår hållas tillsammans med militärt våld — hvilket det icke kan, ty det är föga troligt att västern komme att stödja Ontario i ett så rättsvidrigt och brottsligt företag, och lämnade åt sig själfva är det tämligen säkert, att blodsförvandterna till Verduns försvarare komme att handtera resolutionsmakarne och paradmarscherna i Ontario tämligen hårdhändt.

Intet icke-suveränt folk i världen har sådana odisputabla fakta att anföra för sina rättigheter som fransmännen i Canada. I Tyskland, hvars förtryckta nationaliteter vi ju äro ute och slåss för, äga dessa nationaliteter ingen som helst statsrättslig garanti för sina språk och kultur, och ingen kan naturligtvis påstå, att Tysklands existens hvilar på hvarken danskans eller franskans eller polskans rätt såsom Canadas faktiskt hvilar på franskans. Dock har Tyskland, åtminstone hvad Elsass-Lothringen beträffar, visat sig betydligt mycket mera liberalt än både Ontario och Manitoba. Frukten har icke häller uteblifvit. Under krigets första 14 dagar enrollerades i Elsass-Lothringen enbart icke mindre än 90,000 man frivilliga eller mer än som på samma tid enrollerades i hela brittiska väldet — ett faktum, som borde gifva den allena saliggörande brittiska demokratiens apostlar betydligt att fundera öfver.

Jag skall bemöta några af de oftast anförda skälen, som af imperialisterna användas för att försvara våldsoch rättsöfvergreppspolitiken.

Man säger, att tiderna ha förändrats, och att fransmännen erhöllo sina rättigheter under helt andra förhållanden än de nu rådande. Detta är sannt. Då Dominion of Canada bildades för femtio år sedan, möjliggjordt endast genom erkännandet af franskans likställande med engelskan, fanns det intet Canada i våra dagars mening. Det fanns endast några svaga och sins emellan kifvande kolonier, som hotade att stycke för stycke absorberas af Förenta Staterna. Ontario, New Brunswick, Nova Scotia och Nordvästern hotade att gå samma väg som Maine, Ohio, Red River Valley, Washington och Oregon, allt af hvilket ursprungligen var canadensiskt territorium. Absorberingen till Förenta Staterna afstannade, så snart de båda hufvudraserna braktes till förening och förståelse med hvarandra, och i stället för ett betydelselöst och okändt land började Canada blifva bekant i världen och tilldraga sig immigranter från alla världens länder, en omständighet som tillskyndade landet en hittills oanad utveckling och rikedom. Som denna emigration hufvudsakligen kom från Förenta Staterna och sådana länder, hvars befolkning har något lättare att lära det engelska språket än det franska, utföll det ingångna kompanjonskapet hufvudsakligen till den engelska sidans fördel. Men då hela utvecklingen möjliggjordes endast genom fransk kooperation, så är det väl i all rimlighets namn hvarken hederligt eller rätt att afsäga sig sina obligationer till fransmännen, under förevändning att förhållandena hafva förändrat sig. Antag, t. ex. att tvänne män ingå i kompanjonskap, och att den ene på grund af detta kompanjonskap helt och hållet genom yttre förhållanden och icke genom någon hos honom inneboende större duglighet avancerar till större inflytande och betydelse än sin kompanjon. Antag så, att, så snart han uppnått denna ställning, han säger till sin kompanjon: Ja, nu är jag en sådan herre, att jag ej längre behöfver i kttaga uppfyllandet af mina förbindelser till dig. Det är hädanefter endast du, som har förbindelser att uppfylla. Du får därför icke afbryta kompanjonskapet, men i stället för att vara min jämlike, blir du hädanefter endast min tjänare och dräng. Det är en dylik politik, som vår svenska allmänhet här i Canada begäres som England sökte rentvätta sitt samvete med, då det begick brottet mot boerfolket. Det gifves naturligtvis "olika förhållanden", som moraliskt kunna berättiga ett fördragsbrytande. Men det är ytterst sällan sådant inträffar och säkert är, att en dylik sakernas ställning icke är rådande här i Canada. En sådan status kan endast inträffa, då de "olika förhållandena" icke alls kunde förutses af mänsklig framsynthet, då fördraget ingicks. Detta är ju alls icke fallet här i Canada, där äfven den mest okunnige måste hafva förstått, att federationens bildande nödvändiggjorde "biligualism".

Våra människovänliga och "för den svagares rätt" så omtänksamma imperialister framhålla, att det är synd om de franska barnen, att de icke kunna engelska, emedan de därigenom icke erhålla samma chanser i lifvet som öfriga medborgare. Samma skäl anföres i Ryssland och Tyskland med mycket större rätt, ty det är säkert, att man reder sig betydligt sämre med polska eller danska i Tyskland än franska i Canada. Nu är emellertid förhållandet här i Canada så, att dels ett mycket stort antal fransmän tala god engelska, dels att fransmännen ingalunda äro afvoge att lära sig engelska språket, förutsedt att deras eget modersmål icke kränkes. De franska nationalisternas mått i detta hänseende är både korrekt och fördomsfritt. Det lyder: "Att lära oss franska är vår rättighet och vår plikt, att lära oss engelska är ett privilegium och en fördel för oss." Detta motto skiljer sig betydligt från orangemännens, som är kort och godt: "Damn the french". I den mån vårt undervisningsväsen utvecklar sig till allt större fulländning, kommer därför kännedom om engelskan att blifva en med mycket få undantag gällande regel ibland den franska befolkningen, förutsatt att icke denna befolkning genom tvångsåtgärder dessförinnan bringas därhän att i likhet med de trångbröstade puritanerna anse systerspråket som en slags pest eller förnedrande åkomma.

Det kan nu frågas, om det finnes en mera tillfredsställande utväg att ordna vårt undervisningsväsen på än den hittills försökta. En sådan utväg finnes, fast jag är medveten om, att de olika lagren af Canadas bebyggare för att slå in på densamma måste visa långt större framsynthet, tolerans och fosterlandskärlek än hittills. Denna utväg är i korthet följande: 1) öfverflyttandet af religionsundervisning från de allmänna folkskolorna till de kyrkliga organisationerna; 2) borttagandet af offentliga separatskolor; 3) franska och engelska att göras obligatoriska i alla folkskolor, med rätt för hvarje skoldistrikt att själf bestämma, hvilket språk som skall användas som undervisningsmedium i distriktets skolor. Ett sådant arrangement vore icke blott i öfverensstämmelse med anden i British North American Act utan det komme dessutom att sammanföra de olika nationaliteterna till en bättre förståelse af hvarandra, utan hvilken en verklig canadensisk nation aldrig kan komma till stånd.

Det hittills rådande systemet har naturligtvis vissa olägenheter, men afhjälpandet af dessa berättiga oss icke till att trampa den franska befolkningens rätt under fötterna. Systemet arbetade visst icke så illa, tills den imperialistiska propagandan påbörjades. Den enda af tolerans och jämlikhet, som patriotiska män på båda sidor hade hyllat, bortblåstes med ens af den ofördragsamma chauvinismens och rasöfversitteriets doktrin. Vi måste nämligen komma ihåg, att det är tvänne krafter, som arbeta i förbund med hvarandra på Canadas tillintetgörelse: Imperialismen och puritanismen, sådan den är incarnerad i de trångbröstade och storskräflande orangemännen. En hvar af dessa krafter vore resultatlös utan den andres hjälp. Imperialism kunde ingenting uträtta, om icke orangemännen erbjudo sig åt densamma som ett villigt verktyg, och orangemännen å sin sida vore för svaga, om icke imperialisterna lämnade dem sina kollossala resurser i ekonomiskt och politiskt inflytande till fritt förfogande. För oss svenskar synes det nästan obegripligt, att icke orangemännen både i Irland och Canada skulle föredraga ett fritt och lyckligt fosterland framför imperialistiskt vasallberoende, bara för nöjet att få tyrannisera sina landsmän af annan ras och religion. Sådan är emellertid människonaturen. De värsta tallriksslickarne äro alltid de värsta tyrannerna. Det är liksom om de, medvetna om sin egen förnedring, ville taga hämnd härför, icke på dem, inför hvilka de själfva stå som stackare och stympare — härtill sakna de mod — utan på en helt oskyldig och svagare tredje man. Detta är det enda, som kan förklara, att detta släkte så länge lyckats förråda Irland, liksom de komma att göra sitt bästa för att förråda Canada.

Jag nämnde ofvan, att religionsundervisningen borde öfverflyttas från skolorna till religionssamfunden. Det är också en annan omflyttning, som borde äga rum, nämligen politikens förvisande från predikstolarne till den arena, hvari den är mera passande. Det är i synnerhet de okunnige pastorerna inom de presbyterianska och metodistiska kyrkorna, som härvidlag äro de felande. Från landets predikstolar borde endast få förkunnas fridens och försoningens ord. Det är därför bedröfligt att få höra, huru ofvan nämnda kyrkosamfund tillåta sina predikstolar att besmutsas med ämnen, som kunna föriåtas, då de behandlas af gathörns- och mjölkvagnstalare, men som äro helt och hållet olämpliga att i en kyrka ersätta Guds ords förkunnande. Det har ju de sista två åren i synnerhet varit trenne föremål, som ådragit sig våra puritanska pastorers särskilda uppmärksamhet, och som de därför företrädesvis behandlat i sina s. k. gudstjänster. Det ena har varit tvåspråkssystemet, det andra Kaiser Wilhelm och det tredje den s. k. rusdrycksdjäfvulen.

Det är det prebyterianska och metodistiska presterskapets hjälp som ensamt förmår att förklara det snabba spridandet både af franskfiendtligheten, tyskhatet, krigshetsandet och nykterhetsfanatismen.

NEUTRALITETEN.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Mot engelsmännen rikta för närvarande tyskarna, som ni veta, ett alldeles särskildt hat. Till detta hat ha de alldeles särskilda orsaker, som vi icke ha. Tvärtom. Vi äro skyldiga engelsmännen alldeles särskild tacksamhet. Ty mer än en gång har England skyddande bistått oss i stor fara. England är Schweiz' visserligen icke enda, men tillförlitligaste vän. Och när man inväuder: "Idel egoism", så ber jag om flera sådana egoister, som bistå oss i nöden. Där skulle en förbättrad historieundervisning göra godt. Det gäller ju inte alltid bara Sempach och Morgarten; Sonderbundskriget och Neuenburgerhandeln tillhöra lika mycket Schweiz' historia. För närvarande anser jag det för en af de närmaste uppgifterna för vår press att ändtligen göra ett slut på det lösa pratet om Englands illistighet, som likt en farsot härjar bland vårt folk.

Kan en kristen västeuropé icke glädjas öfver sin bildning utan att lägga i dagen en medlidsam rysning för Rysslands kultur? Jag vill icke åberopa mina egna iakttagelser, ehuru jag lefvat åtta år i Ryssland. Jag hänvisar till tyskarnas vittnesbörd. Med dessa ryssar, som nu skildras oss så asiatiska, de djäfvulska kosackerna inbegripna, har ju Preussen nära nog ett århundrade frossat i det innerligaste äkta förbund. Och om förbundet i morgon skulle kunna återknytas... Och sedan förliknade med turkar och bulgarer, kroater, slavoner o. s. v.

Om de små folkens och staternas värde och existensberättigande ha vi schweizare, som bekant, en annan uppfattning. För oss äro serberna icke ett "band", utan ett folk. Och ett fullt ut lika lifsberättigadt och aktningsvärdt folk som något annat. Serberna ha ett ärofullt, heroiskt förflutet. Deras folkpoesi är i skönhet jämförlig med hvarje annan, deras hjältediktning till och med öfverlägsen. Ty så härliga epos, som de serbiska ha sedan Homerus' dagar intet annat folk skapat. Våra schweiziska läkare och sjukvårdare, som återkommit från Balkankriget, ha berättat om serberna i sympatiska och berömmande ordalag. Det är af sådana vittnesbörd vi skola bilda oss vår mening, icke ur den af lidelse förblindade krigspressen.

Belgien angår oss schweizare i och för sig alls icke, men så mycket mer genom sitt öde. Att Belgien vederfarits orätt, har gärningsmannen ursprungligen frimodigt erkänt. Efteråt svärtade Kain Abel för att därigenom synas hvitare. Jag anser kroppsvisitationen af ett sprattlande offer för att söka efter dokument såsom ett psykologiskt stilfel. Att strypa offret var fullt tillräckligt. Att dessutom nedsvärta det är för mycket. Men en schweizare, som vore med om att nedsvärta de olyckliga belgierna, skulle utom en skamlöshet begå en tanklöshet. Ty alldeles på samma sätt skola bevisningar mot oss krypa fram, om man väl en gång vill komma oss till lifs. Till krigsammunition räknas tyvärr också ettern.

Hvad nu slutligen harmen öfver de färgade hjälptrupperna beträffar, så skilja vi visserligen i duell på ärligt och oärligt spel; men ett krig är icke en militärduell, hur gärna än de som äro officerare till lif och själ, vilja tro det. Det är en bitter kamp för nationens lif, och där det gäller lif och död välkomnas hvarje räddare utan anseende till person eller hudfärg. Om en förbrytare hotar er med kniven, så kallar ni utan betänkande er hund till hjälp. Och om förbrytaren vill verka förnäm och säger: "Skäms ni inte att begagna er af ett oförnuftigt fyrfota djur mot en medmänniska"; så skulle ni sannolikt svara: "Din knif hindrar mig från att skämmas".

Till slut en förhållningsregel, lika användbar mot alla främmande makter: blygsamhet. Med blygsamheten afbörda vi oss ett pliktskyldigt tack till stormakterna för att de frikallat oss från deras blodiga tvister. Med blygsamheten ägna vi det dödligt sårade Europa den tribut, som anstår smärtan: vördnaden. Bed blygsamheten slutligen urskulda vi oss: "Urskuldande?" "För hvad?" Den som någonsin stått vid en sjukbädd vet hvarför. En deltagande människa känner behof af att urskulda sig för att han kan glädja sig åt välbefinnande medan andra lida. Framför allt ingen öfverlägsen ton. Inga moralpredikningar. Att vi utomstående i mycket se klarare, döma riktigare än de som gripits af stridens hetta förstås af sig själft. Det är en fördel i situationen, icke ett inre företräde. Att allvarligt behandla uppskakande händelser borde egentligen falla af sig själf, ett lidelsefullt, häftigt, brutalt språk borde förbjuda sig själf. Det låter icke bra när något litet småstadsblad i tryggheten af vår oantastlighet far ut i krogstil mot en europeisk stormakt, som om det gällde ett idylliskt stadsfullmäktigeval. Om censuren då anbringar munkorg, handlar den blott i anständighetens intresse.

Jublets och hånets tonart borde hos oss på inga villkor uppstämmas. Hånet är i och för sig en rå känsloyttring, som knappast förekommer ens i härarnas led. Endast vreden ursäktar hånet. Denna ursäkt sakna vi. Jublet öfver ett segerbudskap må det segrande folket tillåta sig i känslan af befrielse ur en pinsam spänning. Vi behöfva icke denna afspänning. Både hån och jubel äro de högluddaste tänkbara yttringarna af partiskhet, redan därför förkastliga på neutralt område. Dessutom utsä de tvedräkt. Om två stå framför en segerrapport och den ene jublar däröfver, den andre sörjer, så fattar den, som sörjer ett innerligt grundligt hat till den jublande. Jag ansåg länge hånet för det värsta. Men det finns något ännu värre, den ondskefullt flinande skadeglädjen, som vid tillfälle ger sig luft i illvilja, redaktionella inkast och utrop.

Och medan vi nu tala om blygsamhet, en skygg bön: Betona så litet som möjligt de patriotiska fantasierna om Schweiz' uppgift att tjäna som förebild och skiljedomare! Innan vi kunna tjäna andra folk till förebild, måste vi först lösa våra egna uppgifter mönstergillt. Men det tycks mig att vi just inte bestått den sista enighetsexamen så värst glänsande.

Mina herrar och damer!

Att bevara den rätta hållningen är icke så mödosamt som det låter när man logiskt utlägger det. Jo, om man måste behålla det i hufvudet. Men man behöfver alls icke behålla det i hufvudet, man kan fatta det med hjärtat. Om ett liktåg går förbi, hvad göra ni då? Ni ta af hatten. Som åskådare af ett sorgespel på teatern, hvad känna ni då? Djup rörelse och andakt. Och hur förhålla ni eder därvid? Stilla, i en gripen, ödmjuk, allvarlig tystnad. Icke sant, detta behöfva ni icke först lära eder? Nåväl, en särskild ödets nåd har tillåtit oss att under det fruktansvärda sorgespel som för närvarande upprullas i Europa, sitta på åskådareplatsen. På scenen härskar sorgen, bakom scenen mordet. Hvarthän ni vänder er, åt höger eller vänster, höra ni jämrande snyftningar, som öfverallt i alla land låta lika, därvidlag finns ingen olikhet i språket. Välan, låt oss då gentemot detta oerhörda internationella lidande fylla våra hjärtan med tyst rörelse och våra själar med andakt, och låt oss framför allt ta af hatten!

Då stå vi på den rätta neutrala, den schweiziska ståndpunkten.

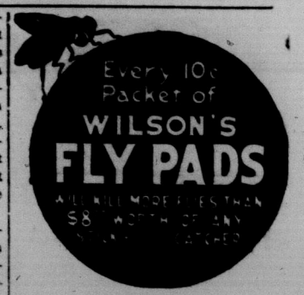

Ren att handtera. Säljes af alla apotekare, specerister och diversehandlare.

C. H. NILSON
DAM- OCH HERRSKRÄDDARE.
208 Logan Ave.
Winnipeg - Man.
Telefon Garry 117.

En Läkare i Ert Hem.

För $1.00 en $2.00 utrustning med professor Suttons läkemedel. Per post.
2 blod- och systemrensare.....$1.00
1 låda örtsalva 25
1 hufvudvärks o. katarrespiratör .50
1 tandvärksmedel 25
$2.00

Detta erbjudande varar endast fyra veckor.
Adress: 229 Pacific Ave., Winnipeg, Man.

Pälsförvaring.

Sänd edert pälsverk till oss till säker förvaring under sommarmånaderna. Försäkra dem mot mal och tjufvar. Afgiften är moderat. Fullständiga upplysningar gifvas på ansökan.

HOLT, RENFREW & CO., LIMITED.
430 Main St., Winnipeg.
Phone Garry 251.